

Brussel, 14 maart 2025
(OR. en)

6934/25

ENV 140
CLIMA 64
COMPET 141
IND 69
FIN 287
ENER 67

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. Comdoc.:	6515/25
Betreft:	Milieudimensie van de Clean Industrial Deal – Gedachtewisseling

1. Als leidraad voor de gedachtewisseling over bovengenoemd onderwerp tijdens de zitting van de Raad (Milieu) op 27 maart 2025 heeft het voorzitterschap de bijgaande nota met vragen voor de ministers opgesteld.
2. Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt verzocht kennis te nemen van de nota en de vragen van het voorzitterschap, en deze met het oog op bovengenoemde gedachtewisseling aan de Raad toe te zenden.

Milieudimensie van de Clean Industrial Deal**– Gedachtewisseling –****Inleiding**

De Europese Raad heeft in zijn conclusies van april 2024¹ opgeroepen tot een nieuwe deal voor het Europees concurrentievermogen. Deze oproep werd herhaald in de Verklaring van Boedapest over de nieuwe deal voor het Europees concurrentievermogen, die in november 2024 door de staatshoofden en regeringsleiders van de EU is aangenomen. Overeenkomstig de politieke beleidslijnen 2024-2029 en met de bevindingen van de verslagen van Enrico Letta en Mario Draghi in het achterhoofd heeft de Europese Commissie op 29 januari 2025 haar mededeling getiteld “Het EU-kompas voor concurrentievermogen”² uitgebracht. De mededeling schetst een reeks initiatieven voor het dichtens van de innovatiekloof, het opstellen van een gezamenlijke routekaart voor decarbonisatie en concurrentievermogen en het verminderen van de buitensporige afhankelijkheden en het vergroten van de energieonafhankelijkheid en economische veiligheid van de EU.

De mededeling “De Clean Industrial Deal: Een gezamenlijke routekaart voor concurrentievermogen en decarbonisatie” (CID)³, die de Commissie op 26 februari 2025 heeft uitgebracht, is een van de vlaggenschipinitiatieven die zijn opgenomen in het kompas voor concurrentievermogen. De CID heeft tot doel de EU tot een concurrerend en aantrekkelijk productieknooppunt te maken door schone technologieën en circulaire bedrijfsmodellen te bevorderen.

Een gezamenlijk plan voor concurrentievermogen en decarbonisatie

In dit tijdperk van toenemende geopolitieke spanningen, trage economische groei en technologische concurrentie moet de EU zijn industrie dringend een solide businesscase voor investeringen in decarbonisatie voorhouden en de uitdagingen van de sector schone technologie en energie-intensieve industrieën aanpakken. De doelstelling van de EU om uiterlijk in 2050 een klimaatneutrale economie te worden, moet gepaard gaan met een voorspelbaar kader voor industrieën dat hun concurrentievermogen waarborgt en de economische veerkracht versterkt.

¹ Doc. EUCO 12/24.

² Doc. 5785/25.

³ Doc. 6515/25.

De CID bevat maatregelen om van decarbonisatie een aanjager van groei voor Europese industrieën te maken door te zorgen voor een solide integratie in het industrieel, mededingings-, economisch en handelsbeleid. Als bouwstenen voor een businesscase zijn zes factoren aangemerkt, namelijk betaalbare energie, leidende markten, financiering, circulaire economie en toegang tot materialen, wereldmarkten en internationale partnerschappen, en vaardigheden.

Wat de toegang tot **betaalbare energie** betreft en voortbouwend op het actieplan voor betaalbare energie⁴, wordt in de CID de nadruk gelegd op het belang van, onder meer, de uitrol van hernieuwbare energie, de bevordering van stroomafnameovereenkomsten en contracten ter verrekening van verschillen, en een blijvende focus op het verlenen van vergunningen, ook in de industrie.

Om **sterke leidende markten** voor Europese schone technologieën en koolstofvrije producten tot stand te brengen, zijn zowel aan de aanbod- als de vraagzijde concrete maatregelen nodig. Beheer van industriële koolstof kan helpen bij het koolstofvrij maken van productieprocessen in industriële sectoren die belangrijk zijn voor de Europese economie, als aanvulling op andere inspanningen om de economie koolstofvrij te maken. De EU heeft reeds verschillende beleidsmaatregelen ingevoerd ter ondersteuning van koolstofafvang, onder meer in het kader van de ETS-richtlijn⁵ en de CCS-richtlijn⁶. Daarnaast is om projecten voor koolstofafvang en -opslag te versnellen in de verordening voor een nettonulindustrie⁷ een doelstelling op EU-niveau vastgelegd om uiterlijk in 2030 een jaarlijkse CO₂-opslagcapaciteit van 50 miljoen ton te bereiken. Voorts wordt verwacht dat de CRFC-verordening⁸ investeringen in innovatieve technologieën voor koolstofverwijdering zal stimuleren door EU-kwaliteitscriteria vast te leggen en monitoring- en rapportageprocessen te formaliseren. De EU zal de inspanningen echter aanzienlijk moeten opvoeren om het volledige potentieel van industriële technologieën voor koolstofverwijdering uit te buiten.

⁴ Doc. 6601/25.

⁵ Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).

⁶ Richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de geologische opslag van kooldioxide en tot wijziging van Richtlijn 85/337/EEG van de Raad, de Richtlijnen 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG en 2008/1/EG en Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 140 van 5.6.2009, blz. 114).

⁷ Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 (PB L, 2024/1735, 28.6.2024).

⁸ Verordening (EU) 2024/3012 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2024 tot vaststelling van een certificeringskader van de Unie voor permanente koolstofverwijderingen, koolstoflandbeheer en koolstofopslag in producten (PB L, 2024/3012, 6.12.2024).

De uitvoering van de strategie voor het beheer van industriële koolstof⁹ zal naar verwachting de ontwikkeling van een **markt voor afgevangen koolstof en permanente koolstofverwijderingen** in de hand werken en het gebruik van afgevangen koolstof in een breder assortiment producten ondersteunen. In de komende wetgeving inzake een versnelling van industriële decarbonisatie zal een vrijwillig koolstofintensiteitslabel voor industriële producten worden voorgesteld, te beginnen met staal. Ook zullen in deze wetgeving, in wisselwerking met de herziening van het kader voor overheidsopdrachten, specifieke criteria worden voorgesteld om de marktvraag naar koolstofvrije producten met Europese preferentiecriteriën te doen toenemen. De Commissie zal ook van start gaan met het vereenvoudigen en harmoniseren van de **methoden voor koolstofboekhoudkunde** om de ontwikkeling van schone producten te ondersteunen.

De schone transitie vergt **aanzienlijke investeringen**. Naast financiering uit publieke bronnen zal het van cruciaal belang zijn particulier kapitaal te mobiliseren. De Commissie zal voorstellen een bank voor decarbonisatie van de industrie op te richten, met een financieringsdoelstelling van 100 miljard EUR, op basis van bestaande middelen uit het innovatiefonds en extra inkomsten uit delen van het ETS, InvestEU en vrijwillige bijdragen van de lidstaten. De bank zal gestoeld zijn op concurrerende selectie, onder meer via koolstofcontracten ter verrekening van verschillen, en zal tegelijkertijd zorgen voor een eerlijke verdeling van de middelen over de lidstaten.

Een doeltreffend mechanisme voor koolstofgrenscorrectie (CBAM) is essentieel om de **industrieën van de EU die onder het EU-ETS vallen te beschermen** tegen oneerlijke concurrentie en te zorgen voor **een wereldwijd gelijk speelveld**, waarbij ook **wereldwijde koolstofbeprijzing wordt gestimuleerd**. Het voorstel voor een verordening tot vereenvoudiging en versterking van het mechanisme voor koolstofgrenscorrectie¹⁰ wordt later in 2025 gevolgd door een uitgebreide evaluatie van de werking van het CBAM, waarin zal worden beoordeeld of het mechanisme moet worden uitgebreid naar meer sectoren en downstreamproducten, en een inschatting zal worden gemaakt van het probleem van koolstoflekkage in exportproducten.

De doelstelling van de CID om gelijktijdig te decarboniseren en het concurrentievermogen te versterken vereist **voorspelbaarheid van de regelgeving voor industrieën**. Daarom moet de EU ervoor zorgen dat milieu-instrumenten, -regels en -financiering goed worden ontworpen en herzien op een manier die voorspelbaar is voor Europese industrieën, zodat investeringen veilig blijven en bedrijfsplanning op lange termijn mogelijk is.

⁹ Doc. 6306/24.

¹⁰ Doc. 6609/25.

Circulariteit centraal bij decarbonisatie

De **transitie naar een circulaire economie** levert niet enkel milieu- en decarbonisatievoordelen op, maar kan ook **de afhankelijkheid van de EU** van externe leveranciers van grondstoffen verminderen en essentiële materialen betaalbaarder en toegankelijker maken. De recycling- en herproductiesector in Europa groeit snel. Schattingen wijzen op een groei van het circulaire potentieel van de Europese herproductiemarkt van een waarde van 31 miljard EUR in 2022 tot 100 miljard EUR in 2030, waarbij er ook 500 000 nieuwe banen zullen ontstaan.

Onlangs is een breed regelgevingskader ingevoerd om circulariteit te stimuleren en het beheer van afval als hulpbron in Europa te faciliteren. De verordening inzake ecologisch ontwerp voor duurzame producten¹¹ heeft tot doel de circulariteit, energieprestaties, recyclebaarheid en duurzaamheid van producten die in de EU in de handel worden gebracht, te verbeteren door vereisten inzake ecologisch ontwerp vast stellen, zo mogelijk voor bijna alle fysieke producten. In recente productspecifieke wetgevingshandelingen, zoals de batterijenverordening¹² en de verordening betreffende verpakkingen en verpakkingsafval¹³, zijn daarnaast voor verschillende materialen verplichte streefcijfers voor het gehalte aan gerecycled materiaal vastgelegd, en wordt afgedwongen dat producten die in de EU in de handel worden gebracht uiterst recyclebaar zijn. Tot slot voorziet de verordening kritieke grondstoffen¹⁴ in maatregelen ter verbetering van de inzameling en recycling van afval dat veel kritieke grondstoffen bevat. In aanvulling hierop heeft de recente herziening van de verordening betreffende de overbrenging van afvalstoffen¹⁵ tot doel het vervoer van voor recycling bestemd afval binnen de EU aanzienlijk te vergemakkelijken en tegelijkertijd de uitvoer van afval buiten de OESO aan banden te leggen om te voorkomen dat waardevolle secundaire materialen verloren gaan.

¹¹ Verordening (EU) 2024/1781 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van vereisten inzake ecologisch ontwerp voor duurzame producten, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2020/1828 en Verordening (EU) 2023/1542, en tot intrekking van Richtlijn 2009/125/EG.

¹² Verordening (EU) 2023/1542 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 inzake batterijen en afgedankte batterijen, tot wijziging van Richtlijn 2008/98/EG en Verordening (EU) 2019/1020 en tot intrekking van Richtlijn 2006/66/EG.

¹³ Verordening (EU) 2025/40 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 betreffende verpakkingen en verpakkingsafval, tot wijziging van Verordening (EU) 2019/1020 en Richtlijn (EU) 2019/904, en tot intrekking van Richtlijn 94/62/EG.

¹⁴ Verordening (EU) 2024/1252 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020.

¹⁵ Verordening (EU) 2024/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende de overbrenging van afvalstoffen, tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1257/2013 en (EU) 2020/1056 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1013/2006.

Desondanks wordt de transitie naar een circulaire economie nog steeds gefnuikt door **knelpunten op de markten voor circulaire producten en materialen**. Daarom moet de markt worden gestimuleerd door zowel het aanbod van hoogwaardige gerecyclede materialen te vergroten als de vraag naar secundaire grondstoffen aan te wakkeren. In de CID oppert de Commissie deze kwestie aan te pakken door middel van een combinatie van wetgevingsmaatregelen, meer bepaald de vaststelling van de wetgeving op het gebied van circulaire economie, en andere initiatieven zoals de oprichting van een centrum voor kritieke grondstoffen en transregionale circulariteitshubs.

Vragen aan de ministers:

- Denkt u dat de in de Clean Industrial Deal voorgestelde acties de industrieën van de EU voldoende kunnen ondersteunen om concurrerend te blijven en de transitie naar nettonul te maken? Zijn er volgens u aanvullende maatregelen nodig?
 - Hoe ziet u de bijdrage van het innovatiefonds en de beoogde bank voor decarbonisatie van de industrie aan die doelstellingen?
 - Welke uitdagingen en belemmeringen bevinden zich nog op het pad naar een circulaire Europese economie? Zijn er lacunes in de wetgeving die moeten worden aangepakt om meer aan hergebruik, herproductie en recycling te kunnen doen en een bloeiende markt voor secundaire producten en materialen tot stand te brengen?
-